

Και ύστερα ονειρεύτηκα

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΤΟΥ 2009

Παρασκευή απόγευμα και η μαμά με πήρε μαζί της για να τη βοηθήσω με τα ψώνια στο σουπερμάρκετ. Πήγαμε σε ένα μεγάλο κατάστημα στην είσοδο των Σερρών με το μοναδικό αυτοκίνητο που είχαμε, αυτό της γιαγιάς –ένα άσπρο Fiat tipo–, σχεδόν είκοσι χρόνων, δυνατό αλλά με σκληρό και δυσκίνητο τιμόνι, που η γιαγιά έλεγε πως όταν το οδηγούσε ένιωθε σαν να χειρίζεται τανκς. Όταν αναφερόταν στο αμάξι της το αποκαλούσε «Σίλβιο», χρησιμοποιώντας το μικρό όνομα του Ιταλού πρωθυπουργού. Η γιαγιά είχε μεγαλώσει και η οδήγηση την κούραζε. Κι έτσι φέτος την άνοιξη ανακοίνωσε στη μαμά πως δε θα προσπαθούσε να ανανεώσει ξανά το δίπλωμά της, γι' αυτό κι έπρεπε να αναλάβει εκείνη τα ψώνια, ή κάποιες έκτακτες μετακινήσεις μας. Μείναμε μια εβδομάδα χωρίς να έχουμε αρκετό φαγητό στο σπίτι, αλλά η γιαγιά δεν το έβαλε κάτω, συνέχισε να την πιέζει και δεν υποχώρησε μέχρι που εκείνη σηκώθηκε και πήγε στην αγορά. Τα πράγματα με τον καιρό καλυτέρεψαν. Η μαμά αναγκαστικά ανέ-

λαβε και πάλι υποχρεώσεις και άρχισε σταδιακά να βγαίνει απ' το καβούκι της. Από την άνοιξη μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού έκανε μια τεράστια πρόοδο και τώρα ήταν μια μαμά... περίπου όπως όλες οι άλλες. Μέχρι που χαιρετούσε ανθρώπους στον δρόμο ή έπιανε κουβέντα με διάφορους γνωστούς που συναντούσε όταν βγαίναμε για ψώνια.

Είχα το παράθυρο ανοιχτό και έμπαινε μέσα καυτός ο αέρας καθώς γυρίζαμε στο σπίτι. Το θερμομόμετρο, έξω από το πρατήριο βενζίνης που είχαμε σταματήσει πριν λίγο, έδειχνε 39° Κελσίου. Είχε άπνοια και σχεδόν δεν μπορούσες να ανασάνεις.

Ήμουν χαμένη στις σκέψεις μου – θα πήγαινα λύκειο σε λιγότερο από έναν μήνα κι έπρεπε σιγά σιγά να συνηθίσω στην ιδέα πως το καλοκαίρι τελείωνε και θα έπρεπε να αρχίσω να μπαίνω στους ρυθμούς του σχολείου.

«Θέλεις να πάμε στη θάλασσα αύριο το πρωί;» με επανέφερε στην πραγματικότητα η μαμά. Δεν είχα καταλάβει τι ακριβώς είχε προκαλέσει την αλλαγή της – αν ήταν κάποια εσωτερική διεργασία ή οι υποχρεώσεις που είχε αναλάβει – αλλά το αποτέλεσμα έμοιαζε να ικανοποιεί πολύ τη γιαγιά. Εγώ προτιμούσα να κρατώ τις επιφυλάξεις μου· εάν επρόκειτο να κλειστεί ξανά στον εαυτό της και να απομονωθεί, ήθελα να είμαι προετοιμασμένη.

«Γιατί όχι;» είπα. Το μυαλό μου πήγε αμέσως στην Ηλέκτρα και στη Νίνα. «Να πάρουμε και τα κορίτσια;»

«Φυσικά. Ειδοποίησε τις φίλες σου από τώρα, ώστε να έχουν καιρό να ρωτήσουν τους γονείς τους και να ετοιμαστούν» με συμβούλεψε και μου έδωσε το κινητό της. Το δικό μου κινητό φυσικά δεν είχε μονάδες – όπως πάντα. Σχημάτισα τον αριθμό της Νίνας πρώτα.

«Η Αρετή είμαι» πρόφτασα να πω πριν με ρωτήσει. Το νούμερο της ήταν άγνωστο, γιατί η μαμά μόλις πρόσφατα είχε αποκτήσει και πάλι κινητό.

«Γεια! Τι γίνεται; Πού είσαι;» απάντησε χαρούμενη.

«Με τη μαμά για ψώνια. Άκου, η μαμά μου έχει μια πρόταση και για τις τρεις μας. Τι λες για ένα μπάνιο αύριο στους Αμμόλοφους; Ξέρεις, σε εκείνο το μπαράκι μπροστά στην παραλία».

«Εντάξει! Είναι κι η Ηλέκτρα δίπλα μου, της το λέω αμέσως».

Έτσι κανονίστηκε, και όταν φτάσαμε στο σπίτι, αφού βοήθησα να τακτοποιήσουμε τα ψώνια, έτρεξα στο δωμάτιό μου να βρω τα μαγιό μου.

Η γιαγιά χτύπησε την πόρτα μου και μπήκε. «Ετοιμάζεσαι, καλό μου;»

«Σου είπε η μαμά; Θα μας πάει αύριο με τις φίλες μου στη θάλασσα» είπα χαμογελώντας.

«Καιρός ήταν να ασχοληθεί και λίγο με την κόρη της. Δόξα σοι ο Θεός! Πολύ χαίρομαι, πουλάκι μου. Να περάσετε καλά και να μη βιαστείτε να γυρίσετε» είπε και δε δυσκολεύτηκα καθόλου να καταλάβω την ικανοποίησή της.

Έκανα μπάνιο κι αποτρίχωση στις γάμπες μου, μην εμφανιστώ στην παραλία με την τρίχα κάγκελο. Στέγνωσα τα μαλλιά μου, που είχαν φτάσει στη μέση μου, με το πιστολάκι για να κερδίσω χρόνο και δοκίμασα ένα μαγιό. Ήταν χακί, με κοφτό σλιπάκι και σουτιέν με ενίσχυση. Αυτό που είδα στον καθρέφτη δε με ικανοποίησε ιδιαίτερα. Είχα ψηλώσει, ήμουν σχεδόν ένα κι εβδομήντα, κι όχι πια τόσο αδύνατη, αλλά τα κόκαλα της λεκάνης μου προεξείχαν άσχημα, και οι αγκώνες καθώς και τα γόνατά μου ήταν πολύ μυτερά. Οι γάμπες μου ήταν λεπτές και ίσιες, ωστόσο οι ώμοι μου έδειχναν πολύ τετράγωνοι και το στήθος μου ήταν αρ-

κετά μικρότερο από αυτό που θα ήθελα. Το πρόσωπό μου ήταν οβάλ με ίσια λεπτή μύτη, μικρό στρόγγυλο στόμα, ενώ τα μάτια ήταν το δυνατό μου σημείο. Δοκίμασα και το δεύτερο μαγιό που είχα, ένα στο κόκκινο χρώμα του καρπούζιού, για να δω αν μου κάνει. Σκέφτηκα πως αν ήταν να μείνουμε πολλές ώρες στη θάλασσα, καλό θα ήταν να μπορώ να αλλάξω για να μην αισθάνομαι βρεγμένη. Έφτιαξα το σακίδιό μου και ξάπλωσα να κοιμηθώ, νιώθοντας μια όμορφη προσμονή για την επόμενη μέρα.

Φυσικά δε με έπιανε ύπνος, όπως κάθε φορά που ήταν να κάνω κάτι σημαντικό ή ευχάριστο. Χαιρόμουν την ηρεμία που φαινόταν επιτέλους να επικρατεί γύρω μου – την είχα ανάγκη.

Αλλά από τον προηγούμενο χειμώνα συνέβαιναν γύρω μου γεγονότα που δεν μπορούσα να αγνοήσω και να εφησυχάσω. Ο κόσμος όπου ζούσα είχε αρχίσει να μοιάζει αλλόκοτος και απειλητικός. Τα πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα στη χώρα μου πήγαιναν κατά διαόλου, λες και το σκοτάδι προσπαθούσε να εισχωρήσει στις ζωές μας και να μας πνίξει. Τον Δεκέμβριο, ένα δεκαπεντάχρονο παιδί έπεσε νεκρό από τα πυρά ειδικών φρουρών της αστυνομίας και στη συνέχεια πυροδοτήθηκαν μια σειρά από αλυσιδωτές αντιδράσεις. Εκείνα τα σκάγια που σκότωσαν τον μαθητή στην Αθήνα ακούστηκαν μέχρι τον Λευκώνα έξω από τις Σέρρες. Δε θα ξεχάσω ποτέ εκείνες τις μέρες, και το γενικό μούδιασμα που επικρατούσε για αρκετό καιρό μετά στο σχολείο μας. Όσον αφορά την υπόλοιπη Ελλάδα, έγιναν διαδηλώσεις σ' όλες τις μεγάλες πόλεις και τεράστιες καταστροφές. Το κέντρο της Αθήνας σχεδόν κάηκε, ενώ ο κόσμος ήταν παντού ανάστατος. Η δικαιοσύνη που νόμιζα πως υπήρχε, τουλάχιστον στη λειτουργία του κράτους, φαινόταν

πως απουσίαζε. Οι άνθρωποι ήταν σε μια γενική αναταραχή κι όλοι μιλούσαν για μια επερχόμενη οικονομική κρίση, χειρότερη από αυτή που χτύπησε την Αμερική και την Ευρώπη το 1929. Παντού άκουγα δυσόιωνες συζητήσεις για την οικονομία σαν να περίμεναν τα χειρότερα.

Οι φίλες μου όμως δεν επηρεάζονταν από τις κουβέντες που ακούγαμε. Αν και είχαμε κάνει τότε ατέλειωτες συζητήσεις για τον τρόπο που έχασε τη ζωή του ο συνομήλικός μας μαθητής, δεν αφήνονταν ποτέ να τις κυριέψει η απαισιοδοξία, κι όταν έβλεπαν εμένα να βυθίζομαι στο παλιό μου σκοτάδι έκαναν ό,τι περνούσε απ' το χέρι τους για να με ζωντανέψουν ξανά. Είχαν τη χαρά μέσα τους και μου την πρόσφεραν απλόχερα.

Ξαπλωμένη στο κρεβάτι μου κοίταξα τα βιβλία που είχα στα πάνω ράφια της βιβλιοθήκης μου. Σκέφτηκα πως χρειαζόμουν κάποια βοήθεια για να μπορέσω επιτέλους να κοιμηθώ. Σηκώθηκα και διάλεξα έναν τόμο με μια συλλογή ιστοριών μυστηρίου και επέστρεψα στο στρώμα μου για να διαβάσω για πολλοστή φορά την αγαπημένη μου νουβέλα, την «Καρμίλα» του Σεριντάν Λε Φανού. Συνήθως αυτές οι ιστορίες με ηρεμούν, μιας και έχω ξεκαθαρίσει μέσα μου ότι ανήκουν στη σφαίρα της φαντασίας – έτσι μπορώ να τις χαίρομαι χωρίς να φοβάμαι. Ωστόσο αυτή τη φορά, ήταν διαφορετικά. Δεν ξέρω αν έφταιγε η ιστορία με τη βρικολακα, αλλά μόλις έκλεισα τα μάτια μου με τύλιξε ένας ανήσυχος ύπνος, γεμάτος περίεργα κι αγχωτικά όνειρα.

Ύστερα τον ονειρεύτηκα! Για πρώτη φορά τρία ολόκληρα χρόνια μετά τον θάνατό του, ονειρεύτηκα τον αδερφό μου τον Κωνσταντίνο.

Φορούσε ένα μαύρο τζιν παντελόνι, μπλε πουκάμισο κι ήταν ιδρωμένος. Τα μαλλιά του ήταν μουσκεμένα απ' τον ιδρώτα κι έπεφταν στα μάτια του. Στεκόταν ακουμπισμένος στο ντουβάρει της πίσω αυλής, κάτω απ' τη φορτωμένη με καρπούς μηλιά μας. Έσκυβε ελαφρά και βαριανάσαινε. Έδειχνε κουρασμένος σαν να είχε τρέξει. Ήμουν πολύ κοντά του, ελάχιστα βήματα μας χωρίζαν. Με κοίταξε και μου έγνεψε με το χέρι να πλησιάσω κι άλλο. Εγώ έμεινα ακίνητη, φοβισμένη, στυλωμένη στα πόδια μου, σαν να μη μπορούσα να κινηθώ ούτε μπρος ούτε πίσω. Χαμογέλασε και σήκωσε τα φρύδια του περιπαικτικά.

«Τι έγινε, ομορφούλα, με φοβάσαι;» κορόιδεψε με τη βραχνή φωνή του χαμογελώντας κι ανασηκώνοντας το ένα του φρύδι – μια κίνηση τόσο γνώριμη που ένιωσα την αναπνοή μου να σταματάει. Όλα ήταν τόσο οικεία!

«Ήρθα πολλές φορές στην πόρτα σου και τη χτύπησα, αλλά δε με άκουσες ούτε μία φορά! Κουφή! Χαίρομαι, πάτως, που επιτέλους τα κατάφερα».

«Ονειρεύομαι» διαφώνησα σαν να ήθελα να τον ξερκίσω.

«Ό,τι πεις, μικρή! Φυσικά και ονειρεύεσαι. Πώς θα γινόταν αλλιώς;» γέλασε και συνέχισε: «Χαίρομαι που σε βλέπω, μεγάλωσες πολύ!».

«Θα ξυπνήσω σε λίγο» ψιθύρισα απειλητικά.

«Χαζή! Πριν ξυπνήσεις δεν τα λέμε λιγάκι;» είπε, γουρλώνοντας τα μάτια και προσποιούμενος αγανάκτηση για τη βλακεία μου, όπως συνήθιζε παλιά.

Αυτή η τόσο οικεία αλλά ξεχασμένη κίνησή του πυροδότησε μέσα μου καταπιεσμένα συναισθήματα κι όλον εκείνο τον θαμμένο πόνο που είχε αρχίσει να υποχωρεί όταν εμφανίστηκαν στη ζωή μου η Νίνα και η Ηλέκτρα. Θυμήθηκα το καρφωμένο φέρετρο που έκρυβε το τσακισμένο του κορμί, τη μαμά που σπάραζε πάνω από τους

φρεσκοσκαμμένους τάφους, το κενό που αισθανόμουν όλον αυτό τον καιρό και ξέσπασα σε λυγμούς. Είχε πεθάνει, τον είχα χάσει για πάντα και τώρα τον αντίκριζα ξανά – αλλά μονάχα στ' όνειρό μου.

«Έλα τώρα! Σύνελθε! Δε χρειάζεται να κλαις. Δεν έχου-
με χρόνο! Θα ξυπνήσεις και δε θα προλάβουμε να μιλή-
σουμε».

«Θέλεις να μου πεις κάτι;» ψέλλισα.

«Θέλεις να μου πεις κάτι;» με κορόιδεψε. «Έτσι λέω». Έπειτα σαν να μετάνιωσε για τον τρόπο του έσφιξε τα χείλη κι ανασήκωσε πάλι τα φρύδια προσπαθώντας να δικαιολογηθεί.

«Δεν ξέρω αν μπορώ να σου πω οτιδήποτε! Αν μπορείς να καταλάβεις. Βλέπεις, αυτό δεν έχει ξανασυμβεί... δεν το έχω ξανακάνει ποτέ...» Έκανε μια παύση κοιτάζοντάς με βαθιά στα μάτια, σαν να προσπαθούσε να διακρίνει κάτι πέρα από μένα. «Κοίτα» συνέχισε τελικά «ήρθα μόνο να σε δω και χαίρομαι πολύ που τα κατάφερα. Χαίρομαι που με βλέπεις κι εσύ... που με ακούς! Που είμαι εδώ και δεν... Αυτό ήταν ανέλπιστο! Δεν έχει ξανασυμβεί, ξέρεις... είναι η πρώτη φορά» επανέλαβε.

Ήθελα να τον ρωτήσω τι ήταν αυτό που δεν είχε ξανα-
συμβεί. Αλλά σκέφτηκα πως δεν είχε σημασία. Στο κάτω κάτω δεν ήταν παρά ένα όνειρο.

Το σκηνικό γύρω μας άλλαξε και βρεθήκαμε ξαφνικά μέσα στο δωμάτιό μου.

«Οχι! Όχι! Αυτό δεν είναι καλό! Δεν το ελέγχω» μονολόγησε κοιτάζοντας ανήσυχα γύρω του και πήγε να καθίσει στη μοναδική καρέκλα που υπήρχε στο δωμάτιο. Εγώ κάθισα στο κρεβάτι αμίλητη με τα μάτια μου καρφωμένα πάνω του και με συναισθήματα μπερδεμένα – η νοσταλγία μου γι' αυτόν, η απορία μου για τα λόγια του και μια

αόριστη αίσθηση απειλής γίνονταν μέσα μου ένα αξεδιάλυτο κουβάρι και με κυρίευαν. Ξαφνικά ένιωσα αγωνία, φοβήθηκα ότι θα εξαφανιστεί από στιγμή σε στιγμή.

«Αρετή, άκουσέ με, μάλλον δεν έχουμε πολύ χρόνο. Δεν ξέρω τι να σου πρωτοπώ. Το πιο σημαντικό είναι ότι δεν έφυγα, είμαι ακόμη εδώ. Και ήρθα να σου πω να προσέχεις, να σου πω πως δεν είσαι μόνη». Σήκωσε τη φράντζα που είχε πέσει μες στα μάτια του και χτένισε με τα δάχτυλα τα μαλλιά του προς τα πίσω.

«Κάτι σαν φύλακας άγγελος;» ψιθύρισα. «Τι περίεργο όνειρο!»

«Όνειρο; Είσαι κουφή; Δεν άκουσες τίποτα απ' αυτά που σου είπα!» είπε με έναν τόνο παραίτησης στη φωνή του. «Τι να πω για να σε κάνω να καταλάβεις ότι δεν είναι ένα απλό όνειρο;» Κι έπειτα, σαν να του ήρθε μια ξαφνική έμπνευση, με κοίταξε με βλέμμα που έλαμπε και είπε: «Θυμάσαι εκείνο το παραδοσιακό τραγούδι που μας έλεγε ο μπαμπάς όταν ήμασταν μικροί; Εκείνο που τα αδέρφια έχουν τα ίδια ονόματα με τα δικά μας;»

«Του νεκρού αδερφού; Ναι, το θυμάμαι. Αυτό που ο μεγάλος αδερφός, ο Κωνσταντής, βγαίνει από το μνήμα του για να πάει πίσω στη μάνα τους την αδερφή του την Αρετή». Τον κοίταξα στα μάτια. «Τι λες τώρα; Πως είσαι εδώ για να εκπληρώσεις κάποια υπόσχεση που έχεις δώσει στη μαμά;»

«Πολύ μακριά το τράβηξες. Δεν εννοούσα αυτό. Όχι, δεν έδωσα καμιά υπόσχεση στη μαμά. Απλώς είμαι εδώ επειδή είναι πολύ σημαντικό να γίνουν αυτά που θα έπρεπε να κάνω αν ζούσα».

«Τι να κάνεις, δηλαδή; Τι...»

«Θύμισέ μου τι έλεγε το τραγούδι. Μπορείς;» με διέκοψε.

«Ο Κωνσταντής ταράχτηκε 'πο μέσα το μνημόρι» ψιθύρισα.

«Βρίσκει την και χτενίζουνταν έξω στο φεγγαράκι» συμπλήρωσε σιγανά.

Ανατρίχιασα. Έτριψα με τα χέρια το μέτωπό μου. «Αϊ στον διάολο! Δεν είναι όνειρα αυτά που βλέπω, για ψυχίατρο είμαι!» μονολόγησα.

«Χα χα! Αυτό μου είχε λείψει. Τα 'παιξες!» γέλασε.

Ξαφνικά το σκηνικό άλλαξε πάλι και βρεθήκαμε σε έναν λευκό και αχανή χώρο. Τα πάντα γύρω μας έμοιαζαν ρευστά κι εμείς αιωρούμασταν στο κενό.

«Φεύγω, είναι πολλά όλα αυτά για πρώτη φορά. Περισσότερα απ' ό,τι έλπιζα» είπε.

«Μη φεύγεις ακόμη, σε παρακαλώ» ικέτεψα.

«Θα ξαναγυρίσω. Μην ανησυχείς, τώρα που βρήκα τον τρόπο, θα ξανάρθω» είπε και μου χάιδεψε τρυφερά τα μαλλιά. «Α! Και μικρή! Να προσέχεις! Να προσέχεις τον εαυτό σου και... τους γύρω σου» φώναξε καθώς χανόταν.

Μετά είδα ένα σωρό όνειρα που μόνο αποσπασματικά τα θυμάμαι. Σε ένα από αυτά με κυνηγούσαν κάτι σκιές κι εγώ έτρεχα μέσα σε ένα δάσος για να σωθώ. Σε ένα άλλο κάτι παιδάκια έπαιζαν σε μια παιδική χαρά και τραγουδούσαν ένα περίεργο τραγούδι:

«Θα σου πλέξω κορδελάκια για να βάλεις στα μαλλιά / πεταλούδες κι ένα αστέρι θα σου δώσω αγκαλιά. / Όνειρα μικρά, όνειρα μεγάλα / θα σου κόψω το κεφάλι σου για να παίξω μπάλα».

Τραγουδούσαν με έναν τρόπο εφιαλτικό, όλα μαζί με επίπεδες φωνές χωρίς το παραμικρό συναίσθημα, με πρόσωπα ανέκφραστα και με μάτια άδεια και παγερά σαν μάτια νεκρού. Τότε ένα μικρό αγοράκι γύρω στα πέντε ξεμάκρυνε από τα άλλα και με πλησίασε. Φορούσε άσπρο

πουκάμισο και ένα γκριζο κοντό παντελόνι μέχρι το γόνατο, οι κάλτσες του είχαν πέσει χαμηλά στους αστραγάλους και τα μικρά αρβυλάκια του ήταν λασπωμένα. Τα μαύρα του μαλλιά, όμως, ήταν καλοχτενισμένα με μια χωρίστρα στην αριστερή πλευρά που έφτανε μέχρι πίσω στο κεφάλι του, ενώ τα μάτια του είχαν ένα περίεργο χρώμα που έμοιαζε με μέλι ανακατεμένο με λάσπη.

«Η ζωή σου δεν είναι το μόνο που θα χάσεις» είπε σχηματίζοντας με το στόμα του ένα άσχημο, δαιμονικό χαμόγελο που παραμόρφωσε όλο του το πρόσωπο, ενώ τα μάτια του τώρα έλαμπαν σαν αναμμένα κάρβουνα έτσι όπως με κάρφωναν όλο κακία. Πάγωσα. Ένιωθα πως αντίκριζα τον ίδιο τον Σατανά! Η καρδιά μου βροντοχτυπούσε από φόβο, αλλά δεν μπορούσα να κουνηθώ. Ήταν σαν να με είχε ακινητοποιήσει πετώντας μου το δηλητήριό του μέσα απ' τις λέξεις που ξεστόμισε. Ήθελα σαν τρελή να φύγω, αλλά είχα μουδιάσει και δεν μπορούσα να κάνω βήμα. Τότε αισθάνθηκα ένα χεράκι πίσω στην πλάτη μου να με αγγίζει ελαφρά. Γύρισα. Ήταν ένα όμορφο μικρό κορίτσι με άσπρο φόρεμα και μαύρα μαλλιά που έπεφταν στην πλάτη της σε μπούκλες. Αυτή δεν ήταν όπως τα άλλα παιδιά εδώ. Τα μάτια της έλαμπαν με μια ζεστασιά που μόνο σαν καλοσύνη μπορούσα να την αντιληφθώ και το χαμόγελό της ήταν απολογητικό, σαν να μου ζητούσε συγγνώμη για κάτι. Κάρφωσε το βλέμμα της στο δικό μου και, χαμογελώντας μου ακόμα πιο πλατιά, έδειξε το μικρό αγόρι λέγοντας:

«Μη δίνεις σημασία στον αδερφό μου. Γεννήθηκε κακός. Δε φταίει αυτός. Εκείνη τον γέννησε έτσι». Ύστερα τον έπιασε απ' το χέρι σέρνοντάς τον μαζί της, μέχρι που απομακρύνθηκαν από κοντά μου πεγαίνοντας προς την τσουλήθρα.

Στο τελευταίο όνειρο που θυμάμαι ο σκοτεινός άντρας των παιδικών μου φόβων, τυλιγμένος μέσα σε έναν μαύρο μανδύα που έμοιαζε με σύννεφο, μου άνοιγε την αγκαλιά του και με καλούσε μέσα λέγοντας πως είμαι η αγαπημένη του, ενώ εγώ έντρομη κοίταζα πίσω μου να βρω τρόπο να το σκάσω.

Ύστερα νόμισα πως ξύπνησα, αλλά υποθέτω ότι πρέπει να κοιμόμουν ακόμη γιατί τον είδα εκεί, μπροστά μου. Το ίδιο φρικτό όραμα που έβλεπα παιδί. Η σκοτεινή ομιχλώδης φιγούρα του άντρα ορθωνόταν στα πόδια του κρεβατιού και το δωμάτιό μου είχε γεμίσει με μια αφόρητη δυσοσμία σαν να σάπιζε κουφάρι. Στεκόταν όπως παλιά μέσα σε κίτρινους καπνούς και φαινόταν να με παρατηρεί: αυτή τη φορά, ωστόσο, αισθανόμουν πως ήταν ανυπόμονος για κάτι. Σαν να μου μιλούσε και να μου έλεγε πως η ώρα πλησίαζε.

Αύγουστος

ΕΥΠΙΝΗΣΑ ΝΩΡΙΣ, γύρω στις εφτά, κουρασμένη σαν να μην είχα κοιμηθεί ούτε λεπτό. Η μέρα έμοιαζε υπέροχη, ο ουρανός ήταν καταγάλανος και ο ήλιος ήταν ακόμη ψηλά, αλλά εγώ ένιωθα αγχωμένη. Παρόλο που είχα πολλή ώρα στη διάθεσή μου για να ετοιμαστώ, πλύθηκα και ντύθηκα βιαστικά με μια πυρετώδη και χωρίς λόγο αγωνία λες και είχα αργήσει. Σαν να είχα κάτι τόσο σημαντικό να κάνω που από αυτό εξαρτιόταν η ίδια μου η ζωή. Ήθελα να φύγουμε μια ώρα αρχύτερα από το σπίτι – η εκδρομή στη θάλασσα είχε πάρει μυθικές διαστάσεις στο μυαλό μου. Το ήξερα πως έφταιγε το όνειρο – τι είχε πει ο Κωνσταντίνος; «Είναι πολύ σημαντικό να γίνουν αυτά που θα έπρεπε να κάνω αν ζούσα». Η τόσο απτή παρουσία του στο όνειρο μαζί με αυτή την ανεξήγητη αίσθηση του επείγοντος που μου είχε μεταφέρει με γέμιζαν με μια απροσδιόριστη ένταση. Μα – ήταν δυνατόν να είχα επικοινωνήσει στ' αλήθεια με το πνεύμα του νεκρού αδερφού μου; Δεν ήταν πολύ... πραγματική η ζωή για να μπορούν να υπάρξουν μέσα της όλα όσα χάσαμε για πάντα;

*

Όταν κατέβηκα στην κουζίνα για πρωινό, με έκπληξη διαπίστωσα πως η μαμά ήταν ήδη εκεί και φρουγάνιζε ψωμί. Γύρισε και μου χαμογέλασε.

«Κάθισε, θα πιεις γάλα ή προτιμάς σοκολάτα;»

«Θα βάλω μόνη μου». Άνοιξα το ψυγείο. «Η γιαγιά δεν κατέβηκε ακόμη;»

«Είναι στον λαχανόκηπο και μαζεύει μελιτζάνες για το μεσημέρι» απάντησε. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή, η εξωτερική πόρτα της κουζίνας άνοιξε και η γιαγιά μπήκε μέσα κρατώντας ένα καλάθι γεμάτο κολοκυθάκια, μελιτζάνες, πιπεριές και ώριμες κατακόκκινες τομάτες. Στο κεφάλι της φορούσε μια μαύρη κορδέλα που μάζευε πίσω τα κοντοκουρεμένα άσπρα της μαλλιά. Στάθηκε για μια στιγμή και τα φρούδια της ανασηκώθηκαν από την έκπληξη που μας είδε μαζί μέσα στην κουζίνα να συνυπάρχουμε τόσο αρμονικά: ύστερα, μάλλον για να το καλύψει, αν και όχι με ιδιαίτερη επιτυχία, ρώτησε:

«Τι κάνουν τα κορίτσια μου, ετοιμάζονται για τη θάλασσα;»

«Μητέρα, να σου φτιάξω έναν καφέ;» αντιγύρισε η μαμά χωρίς να απαντήσει στην ερώτησή της.

«Να είσαι καλά, παιδί μου. Πάω να πλυθώ κι έρχομαι».

Καθίσαμε και φάγαμε, οι τρεις μας. Σιγά σιγά η ακαθόριστη ένταση που ένιωθα απ' τη στιγμή που ξύπνησα εξανεμίστηκε και η ανάμνηση του ονείρου ξεθώριασε. Η αίσθηση του να είμαστε όλες μαζί στο τραπέζι και να φιλοκουβεντιάζουμε ήταν καινούρια. Η μαμά μπορεί εδώ και μήνες να ήταν καλύτερα, αλλά συνήθως έτρωγε βιαστικά. Σήμερα ήταν η πρώτη φορά που έμοιαζε να απολαμβάνει την παρέα μας. Η ώρα πέρασε με απλές κουβέντες ανάμεσά μας, τότε θα επιστρέφαμε, τι θα τρώγαμε το μεσημέρι, πόσο όμορφη είναι η θάλασσα στους Αμμό-

λοφους και πώς είχε θελήσει κάποτε στα νιάτα του ο παππούς να εντυπωσιάσει τη γιαγιά δείχνοντάς της από κει το ξημέρωμα – δεν τα κατάφερε ποτέ γιατί τον είχε πάρει ο ύπνος, κι έκτοτε η γιαγιά μου πάντα τον πείραζε για την ανατολή που δεν της είχε δείξει. Γελούσαμε και μιλούσαμε ήρεμα μεταξύ μας, σαν ξαφνικά η μαμά να είχε πάρει άρρητα μια απόφαση που έδειχνε προς την κατεύθυνση της ζωής: θα άφηνε πίσω της το σκοτάδι όχι μόνο επειδή έπρεπε αλλά και επειδή το ήθελε.

Όταν βρεθήκαμε έξω στον δρόμο με τη μαμά για να φύγουμε, της έριξα μια ματιά πριν μπούμε στο αυτοκίνητο. Το μόνο διαφορετικό που είχε πάνω της για την πρώτη της έξοδο στη θάλασσα μετά από τρία χρόνια ήταν ότι είχε αλλάξει τις μαύρες μπλούζες και φούστες με μια κοντομάνικη μαύρη μπλούζα και μια επίσης μαύρη βερμούδα. Όμως ήταν χαμογελαστή και ήρεμη.

«Ας ξεκινήσουμε πριν μας πιάσει η ζέστη» είπε. «Δεν είναι και το καλύτερό μου να οδηγώ αυτοκίνητο χωρίς κλιματισμό». Γέλασα.

Πήραμε τα κορίτσια από τα σπίτια τους και βγήκαμε στην περιφερειακή οδό για να μη διασχίσουμε την πόλη. Ο δρόμος ήταν γεμάτος αυτοκίνητα· ήταν οχτώ Αυγούστου και ήταν πολλοί αυτοί που ξεκινούσαν σήμερα για τις καλοκαιρινές τους διακοπές – άλλοι απλώς πήγαιναν στην πιο κοντινή παραλία.

Σε λιγότερο από δύο ώρες, παρά την πολλή κίνηση, ήμασταν στους Αμμόλοφους. Στρίψαμε στον χωματόδρομο κι αφήσαμε το αυτοκίνητο στο πάρκινγκ ενός μπαρ.

Οι ψάθινες ομπρέλες και οι ξαπλώστρες ήταν τοποθετημένες στην κυριολεξία πάνω σε λόφους άμμου με τόσο καθηφορική κλίση που μου θύμιζαν χολιγουντιανές ταινίες που διαδραματιζόνταν στη Σαχάρα. Καθήσαμε μπροστά στη θά-

λασσα και παραγγείλαμε αναφυκτικά. Ο ουρανός ήταν καταγάλανος, ενώ τρεις γλάροι αιωρούνταν πάνω απ' τα κεφάλια μας χορεύοντας έναν περίπλοκο κυκλικό χορό, σαν πνεύματα του αέρα και του φωτός που εκτελούσαν κάποια μυστικιστική τελετουργία. Η θάλασσα ήταν ήρεμη σαν λάδι, θύμιζε απαλό γαλάζιο βελούδο. Η μουσική, όμως, που ακουγόταν από τα ηχεία πάνω στις κολόνες, ήταν δυνατή ραπ και αταίριαστη με το υπόλοιπο σκηνικό.

Τα κορίτσια βούτηξαν αμέσως στο νερό, ενώ εγώ έμεινα πίσω για να αλείψω τη μαμά με αντηλιακό. Ήταν υπερβολικά άσπρη μέσα στο μεγάλο μαύρο ολόσωμο μαγιό της. Μου φάνηκε σαν να είχε συρρικνωθεί. Τα άλλοτε λαμπερά, ξανθά μαλλιά της που πάντα τα ζήλευα ήταν τώρα μαζεμένα. Είχαν πάρει ένα μουντό, θαμπό χρώμα γεμάτο με γκριζες πινελιές, και σκέφτηκα πως ήταν οι μάρτυρες όλου του πόνου και της παραίτησης που είχε νιώσει η μητέρα μου τα τελευταία χρόνια. Όμως χαμογελούσε, κάτι που είχε να κάνει πολύ καιρό. Με κοίταζε και μου χαμογελούσε ενώ τα μάτια της φωτιζόνταν και πάλι – κι αυτό ήταν κάτι στ' αλήθεια σπουδαίο! Η μαμά δεν είχε ξαναπάει στη θάλασσα από την τελευταία φορά που κάναμε διακοπές στη Θάσο όλοι μαζί και τώρα έδειχνε σφιγμένη, αφύσικη: πρέπει να ένιωθε έξω απ' τα νερά της, άβολα με το σώμα της, άβολα με τον περιβάλλοντα χώρο. Παρ' όλα αυτά, όμως, καταλάβαινα ότι κατέβαλλε μεγάλη προσπάθεια να εγκλιματιστεί, γιατί ώρα με την ώρα, λεπτό με το λεπτό, φαινόταν καλύτερα και γινόταν πιο άνετη, πιο ομιλητική.

«Μαμά, πρέπει σύντομα να σκεφτείς σοβαρά το ενδεχόμενο να βγάλεις τα μαύρα» της είπα απροειδοποίητα κάποια στιγμή.

«Είναι νωρίς ακόμη, Αρετή».

«Τρία χρόνια είναι πολύς καιρός, μαμά. Κάνε το για χάρη μου, σε παρακαλώ».

Δεν απάντησε. Ανακάθισε στην πολυθρόνα, άναψε τσιγάρο και πήρε το βιβλίο της. Την κοίταξα, αλλά δε διέκρινα καμία διάθεση εκ μέρους της να συνεχίσει την κουβέντα μας. Λίγα λεπτά μετά έδειχνε πολύ απορροφημένη απ' αυτό που διάβαζε και είχε γύρει πίσω ακουμπώντας την πλάτη της, σε μια στάση χαλάρωσης, στην ανασηκωμένη ξαπλώστρα.

Φόρεσα τα γυαλιά ηλίου, τα ακουστικά από το ipod και ξάπλωσα πίσω στην ξαπλώστρα μου. Πρέπει να με πήρε ο ύπνος για αρκετή ώρα, γιατί τρόμαξα όταν αισθάνθηκα να πέφτουν πάνω μου σταγόνες παγωμένου νερού. Τα κορίτσια έπαιζαν γύρω μου, ενώ η μαμά έλειπε απ' τη θέση της.

«Σήκω, τεμπέλα, δεν ήρθαμε εδώ για να κοιμηθούμε» με ξεφώνισε η Ηλέκτρα. Σηκώθηκα με μισή καρδιά, ήμουν ευχάριστα ζεστή, αλλά δεν ήθελα να μπω στο νερό. Ήμουν σίγουρη ότι θα πάγωνα. Αλλά μάλλον δεν είχα επιλογή. Η Ηλέκτρα και η Νίνα άρχισαν να με πιτσιλούν και να με σπρώχνουν, κι εγώ το πήρα απόφαση και άρχισα να τρέχω προς τη θάλασσα. Όταν το νερό έφτασε μέχρι τη μέση μου, βούτηξα μέσα για να το συνηθίσω και κολύμπησα γρήγορα για να ζεσταθώ. Είδα από μακριά τη μαμά σαν μια σκούρα κουκκίδα μέσα στο αχανές γαλάζιο και, παρόλο που η θάλασσα εδώ ήταν ρηχή, εκεί σίγουρα το βάθος θα πλησίαζε τα τρία μέτρα. Άρχισα να κολυμπώ όσο πιο γρήγορα μπορούσα μέχρι που έφτασα δίπλα της.

«Ωραία δεν είναι;» μου χαμογέλασε. «Έπρεπε να το έχουμε κάνει νωρίτερα αυτό».

«Μπορούμε να ξανάρθουμε, αν συμφωνείς». Την κοίταξα βαθιά στα μάτια. Έμοιαζε να είναι καλά – όχι χαρούμενη, αλλά καλά.

Τότε πλησίασαν τα κορίτσια από πίσω μου και η Νίνα προσπάθησε να μου βουτήξει το κεφάλι μέσα στο νερό. Άρχισα να παλεύω αλλά τα κατάφερε, με αποτέλεσμα να πιω μπόλικο αλατόνερο.

«Είσαι πολύ ηλίθιο» της είπα.

«Γιατί; Επειδή δεν ξέρεις πότε πρέπει να κλείνουμε το στόμα μας; Δε σου είπαν πως μέσα στο νερό δε φωνάζουμε;» γέλασε.

«Σαν κάτι να έχω ακούσει» απάντησα γελώντας.

Κολυμπήσαμε για αρκετή ώρα, κι όταν βγήκαμε ένιωθα εξαντλημένη.

«Ποιος θέλει να παίξει ρακέτες;» φώναξε η Ηλέκτρα. Εγώ και η Νίνα κοιταχτήκαμε και αρνηθήκαμε βαριεστημένα. Η μαμά τής έκανε το χατίρι κι ανέβηκε στο παραπάνω επίπεδο της παραλίας, εκεί που το έδαφος ήταν ίσιο, για να παίξει μαζί της.

«Πάμε να περπατήσουμε λίγο, να στεγνώσουμε» είπα στη Νίνα, κι έτσι βρεθήκαμε να περπατάμε στην άκρη του κύματος απολαμβάνοντας τον ήλιο, βυθισμένες σε μια ήρεμη σιωπή. Ήταν όμορφα. Το φως του ουρανού ήταν εκτυφλωτικό και έκανε τη θάλασσα να λαμπυρίζει σε κάθε απαλό κυματισμό. Ο ήλιος ήταν στ' αλήθεια καυτός, αλλά φυσούσε ένα ελαφρύ, σχεδόν ανεπαίσθητο αεράκι που σε έκανε να τον αντέχεις. Η παραλία τώρα είχε γεμίσει με κόσμο, κυρίως ζευγάρια και παρέες. Το μπαράκι όπου είχαμε κάτσει είχε πολύ δυνατή μουσική και φασαρία και δεν έλκυε τις οικογένειες με μικρά παιδιά.

Όταν αποφασίσαμε να γυρίσουμε στις ομπρέλες μας, συνειδητοποίησα ότι ο ήλιος με είχε παρασύρει σε μια κατάσταση ζάλης που έμοιαζε λίγο με την ενδιαμέση αίσθηση ύπνου και εγρήγορσης που έχει κανείς λίγο πριν κοι-

μηθεί. Προχωρούσα νωχελικά προς τις ξαπλώστρες μας κι ένωθα πως ανάμεσα στον κόσμο και σ' εμένα μεσολαβούσε ένα ζεστό πέπλο από φως – όταν τον είδα! Στεκόταν δίπλα σε μια όμορφη καστανή γυναίκα γύρω στα σαράντα και μιλούσαν με τη μαμά και την Ηλέκτρα. Προσγειώθηκα απότομα στην πραγματικότητα και πλησίασα σαστισμένη κοντά τους, με το βλέμμα μου καρφωμένο πάνω του χωρίς να μπορώ να το ξεκολλήσω.

«Αυτή είναι η κόρη μου η Αρετή, και η φίλη της η Νίνα» μας σύστησε η μητέρα μου. «Κορίτσια, από δω η Αλίκη και ο ανιψιός της ο Βλαδίμηρος».

Γύρισε με κοίταξε κι έδειξε κι εκείνος έκπληκτος. Έκπληκτος όμως με έναν τρόπο που μου φάνηκε προσβλητικός. Είχε καρφώσει το συνοφρυωμένο βλέμμα του στο πρόσωπό μου και με κοίταζε με κάτι που έμοιαζε απορία και θυμός μαζί. Αν έβλεπε ένα τέρας με πέντε χέρια, σκέφτηκα, δε θα είχε χειρότερο ύφος. Εγώ, απ' την άλλη, δεν μπόρεσα να μη σκεφτώ πως δεν είχα δει πιο όμορφο αγόρι σ' όλη μου τη ζωή. Έμοιαζε να εκπέμπει το δικό του φως, ορατό ακόμα και στο αστραφτερό φως του μεσογειακού καλοκαιριού.

Η Νίνα έτεινε το χέρι για να τους χαιρετήσει, ενώ εγώ τους κοίταζα με αμηχανία – τα είχα χάσει με όλα αυτά τα συναισθήματα και τις αθέλητες σκέψεις που ξεφύτρωσαν ξαφνικά.

«Χαίρομαι που σας γνωρίζω» είπα αναφοκοκκινισμένη. Έδωσα μουνδιασμένα το χέρι μου πρώτα στην Αλίχη και μετά σε εκείνον. Η Αλίχη μου έγνεψε χαμογελώντας.

«Χάρηκα πολύ» είπε εκείνος και έσφιξε το χέρι μου.

Η παρουσία της Νίνας και της Ηλέκτρας δίπλα μου με αποσυντόνιζε – ένωθα τα μάτια τους καρφωμένα στη χειραφία μου με τον Βλαδίμηρο, που ίσως να ήταν λίγο πιο δυνατή απ' ό,τι δικαιολογούσαν οι περιστάσεις.

«Με την Αλίκη γνωριστήκαμε στο μπακάλικο του χωριού» εξήγησε η μαμά. «Ο Βλαδίμηρος και η οικογένειά του θα είναι σε λίγο γείτονές μας. Θα μείνουν στο καινούριο σπίτι που χτίστηκε στον δρόμο για το δασάκι».

Ακόμη δεν μπορούσα να πάρω το βλέμμα μου από πάνω του. Σίγουρα φαινόμουνα χαζή με τα ανακατεμένα μου μαλλιά και την αμηχανία έκδηλη και ζωγραφισμένη στο ιδρωμένο μου πρόσωπο. Ναι, οπωσδήποτε ήταν πανέμορφος, αλλά δεν ήταν μόνο αυτό που με μαγνητίζε – υπήρχε και κάτι άλλο, μια έλξη πιο εσωτερική την οποία δεν μπορούσα να εξηγήσω καθόλου. Εκείνος πάλι φαινόταν υπερόπτης. Ήταν ψηλός, λεπτός με μακριά μέχρι τους ώμους καστανόξανθα μαλλιά και τα πιο όμορφα γκριζα μάτια που είχα δει.

Η μαμά και η Αλίκη συνέχιζαν την προηγούμενη κουβέντα τους, αλλά εγώ δεν τις πρόσεχα. Είχα αποφασίσει στην προσπάθεια να το παίζω αδιάφορη, κοιτώντας γύρω μου για να μην καρφώνομαι πάνω του. Δεν τα κατάφερα και πολύ καλά. Το βλέμμα μου με πρόδιδε γιατί περνούσε στιγμιαία μεν αλλά συχνά πάνω από το πρόσωπό του. Ήμουν σίγουρη πως καταλάβαινε τι έκανα, γιατί όταν τα μάτια του έπιασαν τα δικά μου φευγαλέα κι εγώ κοκκίνισα, εκείνος συνοφρυώθηκε ενοχλημένος. Έπειτα απέστρεψε το βλέμμα του σαν να μη βρήκε κανένα απολύτως ενδιαφέρον πάνω μου, σαν να τον είχε απωθήσει ακόμα κι αυτό το στιγμιαίο αντάμωμα των ματιών μας. Χαμήλωσα απρόθυμα το κεφάλι και κοίταξα την άμμο στα πόδια μας.

Καταλάβαινα ότι τώρα και τα κορίτσια τον παρατηρούσαν με έκδηλο ενδιαφέρον και περιέργεια.

«Να μας επισκεφτείς οπωσδήποτε, θα ήθελα πολύ να τα ξαναπούμε» είπε τελικά η μαμά στην Αλίκη. «Η πρόσκληση ισχύει και για σένα, Βλαδίμηρε» συμπλήρωσε.

Έφυγαν με αργά βήματα κατευθυνόμενοι προς το πάρκινγκ και τότε μόνο παρατήρησα πως παρόλο που είχε μια σβελτάδα αιλουροειδούς, δε βιάδιζε και πολύ αρμονικά. Δεν κούτσαινε ακριβώς, αλλά υπήρχε μια μικρή αρρυθμία στην κίνηση του αριστερού του ποδιού. Μια βαθιά άσπρη ουλή διέτρεχε στο πλάι τον μηρό του, από το σορτσάκι του μέχρι λίγο πιο πάνω απ' το γόνατο, ενώ ο αριστερός ώμος και το μπράτσο του ήταν γεμάτα μικρές ουλές και σημάδια.

«Δε μου λες; Τι έπαθε αυτός; Γνωρίζετε;» με ρώτησε η Νίνα. «Σε κοίταζε μ' ένα ύφος λες και του σκότωσες τη μάνα!»

«Πρώτη φορά τον βλέπω. Λάθος κάνεις! Ίσως να είχε κάποιο πρόβλημα, ή να τον ενόχλησε κάτι, πάντως όχι εγώ» είπα.

«Αφήστε τα αυτά. Είδατε αυτό που είδα! Είναι το πιο όμορφο μωρό του κόσμου!» γέλασε η Ηλέκτρα.

«Αν σου αρέσουν οι Ρωσοπόντιοι! Ή οι Ρώσοι!» κορόιδεψε η Νίνα.

«Καλά, από πότε μας έγινες ρατσίστρια;» τη ρώτησε η Ηλέκτρα, κι αμέσως στράφηκε σ' εμένα: «Εσύ, Αρετή, δε λες τίποτα; Την είδες που είχε ανοίξει το στόμα της δυο πιθαμές; Και τώρα λέει κακίες! Χα χα!»

«Ενώ εσύ, τι να σου πω! Όλο διακριτικότητα ήσουν! Τον κοίταζες σαν να έβλεπες τον ίδιο τον Θεό!» κορόιδεψε η Νίνα. «Δεν είναι για τα δόντια σου, Ηλέκτρα».

«Είσαι τελείως φείλ! Ούτε για τα δικά σου είναι! Μίλα, λέγε από πού τον ξέρεις».

Η Νίνα κοκκίνισε και κοίταξε προς τη μαμά μου που ξάπλωνε στην πολυθρόνα της, για να δει αν μας άκουγε. Η μαμά και να μας είχε ακούσει δεν το έδειξε, παρά συνέχιζε ατάραχη να διαβάζει το βιβλίο της.

«Χα!» έκανε η Ηλέκτρα. «Ήμουν σίγουρη. Μερικές φορές είσαι σαν ανοιχτό βιβλίο». Μας τράβηξε παράμερα και τις δύο. «Λέγε τώρα, με έχει φάει η περιέργεια».

«Ο μπαμπάς του είναι νομίζω ομογενής από τη Ρωσία, και η μαμά του είναι Ρωσίδα. Είναι και οι δύο γιατροί στο νοσοκομείο. Αυτή παιδίατρος, εκείνος χειρουργός. Τον είχα συναντήσει σε ένα παιδικό πάρτι πριν από πολλά χρόνια, όταν πήγαινα ακόμη στο δημοτικό. Από τότε ήταν κούκλος. Είχα καιρό να ακούσω γι' αυτόν. Πριν από μερικά χρόνια είχε ένα ατύχημα με μηχανή και μπαινόβγαίνε στα χειρουργεία. Άκουσα πως πέρυσι συνήλθε και ξαναγύρισε στο σχολείο. Τελείωσε τη δευτέρα λυκείου στο ιδιωτικό. Είναι αρκετά πιο μεγάλος από μας, μπορεί και τέσσερα χρόνια» τελείωσε.

«Και τι άλλο;» ρώτησε η Ηλέκτρα.

«Αυτά μόνο ξέρω. Εντάξει;» είπε με αμυντικό ύφος η Νίνα.

«Πάντως είναι θεός!» ψιθύρισε η Ηλέκτρα.

«Και λίγα λες!» συμφώνησε η Νίνα.

Καταλάβαινα πολύ καλά τι εννοούσαν. Ο Βλαδίμηρος θα μπορούσε άνετα να αντικαταστήσει τον Ρόμπερτ Πάουελ στην ταινία *Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ* αλλά ήταν ακόμα πιο όμορφος, πιο εντυπωσιακός. Ναι, συμφωνούσα απολύτως με τις φίλες μου – αλλά δεν επρόκειτο να τους το πω.

«Ο καημένος, πρέπει να πέρασε πολλά» είπα.

«Καλά, εσύ στην κοσμάρα σου» κορόιδεψε η Νίνα. «Εδώ λέμε πόσο ωραίο μωρό είναι κι εσύ μας πετάς άκυρα!»

«Δηλαδή πόσων χρονών είναι;» ρώτησε η Ηλέκτρα και ξαναγύρισε την κουβέντα εκεί που ήθελε. «Δεκαεννιά;» «Έτσι νομίζω».

«Yes! Είναι και θεός, είναι και μεγάλος!» είπε ενθουσιασμένη. «Θα έχω με τι να ασχολούμαι τον χειμώνα!»

«Ναι, καλά» γέλασε η Νίνα.

Φύγαμε αργά το απόγευμα, γιατί η μαμά ήθελε να αποφύγουμε την πολλή κίνηση. Δεν έπεσε μέσα στις προβλέψεις της και σε κάποια σημεία πηγαίναμε από υπερβολικά αργά έως και σημειωτόν. Όμως η θάλασσα είχε φτιάξει για τα καλά το κέφι των κοριτσιών, κι όταν ψάχνοντας τους σταθμούς έπεσα πάνω στην Ευσταθία και στον Φίλιππο Πλιάτσικα, εκείνες άρχισαν να τραγουδούν δυνατά καλύπτοντας τη φωνή τους:

«Αν τύχει και μ' ερωτευτείς, πολλά μπορεί να υποστείς, απ' τις αρχές θα 'ναι μεγάλες οι κυρώσεις... Θέλει μαγκιά για ν' αρνηθείς της σιγουριάς τα κυβικά, για έναν έρωτα να πεις εγώ θα ζω με δανεικά...»

Δεν τραγουδούσα – με το κούτελο κολλημένο στο τζάμι κοιτούσα τον ουρανό που έπαιρνε τα χρώματα της δύσης, και μες στον νου μου εναλλάσσονταν τα πρόσωπα του αδερφού μου και του Βλαδίμηρου. Ήταν πανέμορφος ο Βλαδίμηρος, είχε δίκιο η Ηλέκτρα. Μόνο που καταλάβαινα ότι η έλξη που είχα νιώσει δεν οφειλόταν απλώς και μόνο σ' αυτή την ομορφιά. Το στομάχι μου σφίχτηκε από την ξαφνική ανάγκη να τον ξαναδώ – κι ήταν η πρώτη φορά που δοκίμαζα παρόμοιο συναίσθημα για κάποιο αγόρι. Ευχήθηκα να γινόταν να μιλήσω στον Κωνσταντίνο γι' αυτό – ακόμα κι αν κορόιδευε, στην πραγματικότητα θα προσπαθούσε να με καταλάβει.

Αναπάντεχη συνάντηση

Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΤΕΛΕΙΩΣΕ, είχα αρχίσει πια να μπαίνω στους ρυθμούς του φθινοπώρου. Την τελευταία μέρα του Αυγούστου έπρεπε να πάω, μαζί με τις φίλες μου, στην απογευματινή συνάντηση της θεατρικής ομάδας στις Σέρρες. Θα ανεβάζαμε την *Αντιγόνη* του Σοφοκλή και θα δίναμε την πρώτη παράσταση τον Φεβρουάριο. Σαν σχέδιο ήταν μεγαλεπήβολο – ιδέα δεν είχα πώς θα τα καταφέραμε να προετοιμαστούμε σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Σήμερα ίσως να ξεκαθάριζε το τοπίο σχετικά με τον ρόλο που θα έπαιρνε ο καθένας μας. Έπειτα, σε λιγότερο από δύο εβδομάδες θα άρχιζα το σχολείο – θα πήγαινα πρώτη λυκείου, κι αυτό σήμαινε κάποιες αλλαγές στη ζωή μου: πιο εντατικό διάβασμα, καθημερινό πηγαίνελα στις Σέρρες, κι οι Πανελλήνιες πλέον ορατές στο βάθος του ορίζοντα.

Με αυτές τις σκέψεις άνοιξα την πόρτα και βγήκα έξω, αποφασισμένη για μια μεγάλη πρωινή βόλτα με τον Άργο.

«Γιαγιά, θα πάω βόλτα» είπα βλέποντάς τη να ξεβοτανίζει τον κήπο.

«Μην αργήσεις για το μεσημεριανό» απάντησε.

Περπατούσα ήρεμη με τον Άργο μπροστά. Κατευθυνόμουν προς το πευκόδασος όχι τυχαία. Ήξερα πως πηγαίνοντας προς το δάσος, θα περνούσα αναγκαστικά από το σπίτι του Βλαδίμηρου. Είχα μήνες να κάνω αυτή τη διαδρομή. Όταν έφτασα στο σπίτι του, είδα πως είχε ολοκληρωθεί. Ήταν ένα τεράστιο άσπρο διώροφο, με ψηλές πόρτες και παράθυρα και με ένα μεγάλο μπαλκόνι στην πρόσοψη που το στηρίζαν κολόνες νεοκλασικού ρυθμού. Φαινόταν έτοιμο, αν και ο κήπος του δεν ήταν παρά άσπαρτο χώμα και στρωμένες πλάκες. Έξω από το μισοτελειωμένο γκαράζ ήταν παρκαρισμένα ένα οικογενειακό αυτοκίνητο μεγάλου κυβισμού, ένα τζιπάκι και ένα φορτηγάκι υδραυλικού με τη φίρμα του τυπωμένη στο πλάι. Υπήρχε αναστάτωση στο εσωτερικό του σπιτιού. Μετακομίζουν ή έχουν ήδη εγκατασταθεί, σκέφτηκα νιώθοντας μια μικρή ταραχή.

Ξαφνικά ο Άργος άρχισε να με τραβολογάει και αποφάσισα πως αφού είχαμε ξεμακρύνει κι από τα τελευταία σπίτια μπορούσα να τον λύσω για να μη με παιδεύει. Ανηφορίζαμε στο δρομάκι που οδηγούσε στο δάσος, όταν ο σκύλος μου με παράτησε για να κυνηγήσει κάτι που εγώ δεν έβλεπα. Το χώμα κάτω απ' τα πόδια μου ήταν άνυδρο κι ο χωματόδρομος σε μερικά σημεία είχε ανοίξει σχηματίζοντας βαθιές χαρακιές από την ξηρασία. Προχώρησα βιαστικά προς το δάσος, κι ενώ πλησίαζα την πρώτη συστάδα δέντρων άκουσα τον θόρυβο μιας μηχανής κάπου μακριά, ίσως πίσω μου. Γύρισα για να εντοπίσω την πηγή του θορύβου, δεν ήταν κάτι συνηθισμένο στη γαλήνια ηρεμία του χωριού. Δεν είδα τίποτα, αλλά ένιωσα ανήσυχη και αναρωτήθηκα αν θα έπρεπε να γυρίσω πίσω· είχα ξεμακρύνει πολύ από την κατοικημένη ζώνη. Κοντοστά-

θηκα κι αφουγκράστηκα για λίγο – δεν ακουγόταν πια. Για καλό και για κακό όμως σφύριξα στον Άργο, που επέστρεψε αμέσως χαρούμενος κουνώντας την ουρά του. Άρχισα να πηγαίνω πιο αργά μιας και ο σκύλος έδειχνε να διασκεδάζει μυρίζοντας τις φτέρες και τα χόρτα στην άκρη του δρόμου, καθυστερώντας έτσι εδώ κι εκεί. Λίγο πιο πάνω τα πεύκα γίνονταν πιο πυκνά και το δρομάκι στενότερο. Περιπατήσαμε αρκετή ώρα ανάμεσα στα δέντρα με μόνη συντροφιά το κελάηδημα των πουλιών και τον ήχο των τζιτζικιών.

Φτάσαμε στον αυλόγυρο της μικρής εκκλησίας του Προφήτη Ηλία – και εκεί τον είδα. Ο Βλαδίμηρος ήταν σκαρφαλωμένος πάνω στο χαμηλό τοίχιο. Καθόταν με το ένα του πόδι λυγισμένο και το άλλο να κρέμεται παράλληλα στο ντουβάρι. Φορούσε ένα απλό τζιν κι ένα κοντομάνικο μαύρο μπλουζάκι. Τα μαλλιά του τα είχε μαζεμένα αλογοουρά. Δίπλα του ήταν παρκαρισμένη μια μπλε σκονισμένη Honda με ένα κράνος να κρέμεται από το τιμόνι της.

Μόλις με είδε πήδηξε κάτω και στάθηκε στα πόδια του. Τα έχασα. Η καρδιά μου άρχισε να βροντά μες στο στήθος μου και αισθάνθηκα λες και δεν μπορούσα να καταπιώ. Η αλήθεια είναι ότι απ' την αρχή της βόλτας μου ευχόμουν να τον συναντήσω τυχαία, όμως δεν είχα προετοιμαστεί περισσότερο απ' όσο προετοιμάζεται κάποιος για να κάνει μια ευχή.

«Γεια! Αρετή δεν είπαμε;» χαμογέλασε. «Καλά δε θυμάμαι;»

«Ναι...» μουρμούρισα κατακόκκινη από ντροπή. «Γεια». Προσπάθησα να αποφύγω το διαπεραστικό του βλέμμα – δυο επίμονα γκριζα μάτια που θύμιζαν θάλασσα κάτω από συννεφιασμένο ουρανό.

«Ωραίο σκυλί» είπε κι έσκυψε να χαϊδέψει τον Άργο. Άρχισα να ηρεμώ σιγά σιγά. Εντάξει, σκέφτηκα, δε θα με φάει κιόλας.

Ο σκύλος αντί να αγριέψει άρχισε να κουνάει την ουρά του και να του κάνει χαρούλες σαν να τον ήξερε χρόνια. «Τα ζώα με συμπαθούν περισσότερο από ό,τι οι άνθρωποι» είπε σιγανά εκείνος χωρίς να με κοιτάξει. Παρακολουθούσα τα δάχτυλά του μπλεγμένα στο τρίχωμα του σκύλου, και η φωνή του με ξάφνιασε. Γιατί το έλεγε αυτό; Ήθελε να μου πει κάτι για τον εαυτό του; Όμως δεν το συνέχισε. Πήρε το χέρι του από τον Άργο, το έβαλε στην τσέπη του παντελονιού του και έβγαλε ένα μπισκότο που το έδωσε αμέσως στον σκύλο μου.

«Δεν κάνει να τρώει γλυκά» επισήμανα.

«Είναι μπισκότο για σκυλιά» απάντησε εκείνος, μ' ένα αδιόρατο χαμόγελο που μου φάνηκε λίγο περιπαικτικό.

«Είδα πως μετακομίσατε» είπα.

«Ναι, αν και μένουν ακόμη κάποιες εκκρεμότητες. Κι εσύ... μένεις χρόνια εδώ;» ρώτησε κοιτώντας με με περιέργεια, καθώς αρχίσαμε να περπατάμε μες στον αυλόγυρο.

«Τρία χρόνια. Ήρθαμε τέτοια εποχή περίπου, το 2006». Κοντοστάθηκα ακουμπώντας το χέρι μου στο δέντρο δίπλα μου.

«Από πού ήρθατε;» Η γλώσσα του σώματός του έδειχνε πως προσπαθούσε να είναι φιλικός.

«Από τη Θεσσαλονίκη» είπα με μια ξαφνική δειλία.

«Δε μιλάς πολύ» μουρμούρισε και είχε μια ακατανόητη έκφραση στο πρόσωπό του.

«Τι θέλεις να σου πω;»

«Έχεις αδέρφια;» προσπάθησε να συνεχίσει τη δύσκολη κουβέντα μας.

Πρέπει να χλώμιασα, γιατί είδα τα μάτια του να στενέουν με ξαφνικό ενδιαφέρον. Πήρα βαθιά ανάσα.

«Είχα έναν αδερφό, αλλά τον έχασα» άρχισα. «Σκοτώθηκε μαζί με τον πατέρα μου. Γι' αυτό ήρθαμε εδώ. Για να μείνουμε με τη γιαγιά». Τι τον ένοιαζαν όλα αυτά; Κι εγώ, γιατί του ανοιγόμουν τόσο εύκολα; Δεν ήταν παρά ένας ξένος.

Τα φρύδια του έσμιξαν και το βλέμμα του φανέρωσε λύπη.

«Συγγνώμη, έκανα γκάφα» απολογήθηκα.

Κοίταξα τα παπούτσια μου προσπαθώντας να διοχετεύσω την ένταση που αισθανόμουν κάπου αλλού. Πέρασαν λίγα λεπτά αμήχανης σιωπής.

«Εσύ έχεις αδέρφια;» τον ρώτησα.

«Όχι, είμαι μοναχοπαίδι». Με κοίταξε για λίγο και συνεχίστηκε: «Ήρθαμε στην Ελλάδα πριν από δεκατρία χρόνια, όταν ήμουν έξι. Πρώτα οι γονείς μου κι εγώ και χρόνια αργότερα η θεία μου».

Βαδίσαμε προς μια συστάδα από θάμνους δίπλα στην αυλόπορτα. Είχαμε κάνει μόνο λίγα βήματα, όταν τόλμησα να ρωτήσω:

«Από τη Ρωσία ήρθατε;»

Με κοίταξε κι ανασήκωσε το ένα φρύδι.

«Ναι, αν και κάναμε μια ενδιάμεση στάση στο Βερολίνο» είπε με το ίδιο χαμογελάκι που είχε και πριν.

«Δεν ήθελα να ακουστώ έτσι περίεργη» δικαιολογήθηκα.

«Δεν υπάρχει πρόβλημα. Είμαι από τη Μόσχα» απάντησε κι έμοιαζε να διασκεδάζει με την αμηχανία μου. «Όταν ήμουν τεσσάρων πήγαμε στο Βερολίνο. Είχαν προσκαλέσει τον πατέρα μου σε ένα ερευνητικό κέντρο να συμμετάσχει σε ένα πρόγραμμα για αλλοδαπούς επιστήμονες». Σήκωσε το χέρι του κι έπιασε μια πευκοβελόνα αποσπώντας την απ'

το κλαδί. «Μετά από δύο χρόνια ήρθαμε στην Ελλάδα. Στην αρχή στη Θεσσαλονίκη και έπειτα στις Σέρρες».

Μείναμε για λίγο σιωπηλοί να κοιτάζουμε και οι δυο στο βάθος του δάσους. Ήθελα να μιλήσω, να τον ρωτήσω ένα σωρό πράγματα, να μείνω κι άλλο μαζί του συζητώντας. Μου άρεσε που ήμουν κοντά του.

«Αρκετά με εμένα!» γέλασε. «Για πες μου κάτι κι εσύ. Σου αρέσει η Άσπρη Πέτρα;»

«Μάλλον. Σίγουρα, πάντως, την έχω συνηθίσει. Εσένα πώς σου φαίνεται;» τόλμησα.

«Έχει ενδιαφέρον!» είπε, και κάρφωσε τα μάτια του πάνω μου μισοκλείνοντάς τα.

Ένιωσα ξαφνική αναστάτωση διακρίνοντας την αμφισημία στα λόγια του. Προσποιήθηκα ότι παρατηρώ ένα σμήνος πουλιών στον ορίζοντα για να κρύψω τη χαρά μου. Τα πουλιά πλησίασαν και άρχισαν να κάνουν ομόκεντρους κύκλους πετώντας πάνω απ' τα κεφάλια μας. Ήταν περίεργο θέαμα, αλλά και γοητευτικό συνάμα.

Ήμουν απορροφημένη με τα πουλιά κι άργησα να προσέξω την αλλαγή της διάθεσής του. Είχε πάρει ένα ύφος σαν να τον ενοχλούσε έντονα κάτι, έπειτα κοίταξε το ρολόι του και γύρισε προς το μέρος μου.

«Φεύγω! Με περιμένουν» είπε απότομα και, πριν προλάβω να πω οτιδήποτε, μου γύρισε την πλάτη και κατευθύνθηκε βιαστικά προς τη μηχανή του. «Χάρηκα που σε ξαναείδα!» φώναξε λίγο πριν βάλει μπροστά.

«Κι εγώ...» ήταν το μόνο που κατάφερα να πω. Τι ήταν αυτό που με είχε αφήσει άναυδη; Η έκπληξη για την ξαφνική του αναχώρηση ή ότι ήθελα να του φωνάξω να περιμένει, να του πω ότι δεν είχαμε ορίσει επόμενο ραντεβού; Και τι περίεργο! Τα πουλιά έδειχναν να τον ακολουθούν φεύγοντας προς την ίδια με εκείνον κατεύθυνση.